

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ЇХ ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

З моменту незалежності України і до теперішнього часу на всіх рівнях влади констатують, а громадяни щодня відчувають, що у країні процвітає корупція. Про це не раз говорили усі президенти України і навіть приймали програми боротьби з корупцією. Так, перший Закон про боротьбу з корупцією був розроблений і прийнятий ще 1995 р., а 23 квітня 1997 р. на засіданні координаційного комітету по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю було констатовано: корупція поглинає країну. Отже, перший закон не дав позитивних результатів, а масштаби корупції набули ще більш загрозливі розміри для суспільної моралі і безпеки країни. Тому суспільство потребувало ухвалення кардинальніших рішень, інакше Україна ніколи не зможе стати цивілізованою європейською державою.

З цією метою, а також для виконання Україною взятих на себе міжнародних зобов'язань у сфері боротьби з корупцією, були розроблені і з 01.01.2010 р. мали вступити у дію наступні Закони: № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції», № 1507-VI «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень», Закон України від 11.06.2009 року № 1508-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення». Але ці Закони так і не вступили у дію ані протягом 2009, ані протягом 2010 років. 5.01.2011р. набув чинності Закон № 2808-VI «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України щодо запобігання та протидії корупції» від 21 грудня 2010 р. Цей Закон скасовує усі вищевказані Закони. По попереднім прогнозам, прийняття нового комплексного антикорупційного закону (законопроект № 7487, внесений Президентом України) очікується лише у березні 2011 р., а набрання чинності закону – ще пізніше. Отже, у країні утворився антикорупційний «вакуум», а боротьба з корупцією, не тільки не дала позитивних результатів, але і явно терпить фіаско.

Багато у чому це стало результатом того, що формулювання цих програм, що намічаються урядом країни, були занадто декларативними і розпливчатыми. Тому практичне значення виданих законів по боротьбі з корупцією виявилось майже нульовим. У корумпованій державі, як загальновідомо, найгрубшим і відкритим образом порушуються права і свободи громадян. З урахуванням чинного законодавства України, найбільш ефективної для захисту прав і свобод громадян повинна бути судова влада. Так, наприклад, усі розбіжності про законність порушення, про відмову в порушенні або припинення кримінальної справи, кінець

кінцем, згідно ст. ст. 236-1, 236-2, 236-5, 236-7 КПК України, можуть бути оскаржені у суді.

Отже, судова влада у таких ситуаціях є не тільки важливою для об'єктивного розгляду вищезгаданих обставин, але і останньою у національному законодавстві. Проте судова влада в Україні корумпована не менше, а може і більше ніж міліція або прокуратура. Підтвердженням цьому можуть бути указівки Президента України В. Януковича 22.04.2010 року на засіданні Національного антикорупційного комітету про те, що особливу увагу необхідно звернути на корупцію у судах. Підтвердженням корумпованості судової влади України є також кількість звернень громадян України до Європейського суду з прав людини, у зв'язку з порушенням їх прав і свобод. Наша держава впевнено посідає четверте місце (після Росії, Туреччини і Румунії) за кількістю щорічних заяв, поданих до Європейського суду з прав людини, а за кількістю заяв на 10 000 жителів Україна випереджає і Росію, і Туреччину. 39 % рішень Європейського суду щодо України – порушення права на справедливий суд; 28 % - порушення права власності; 12 % - скарги на тривалі судові розгляди

Станом на 31 серпня 2010 р. загальна кількість рішень, ухвалених проти України в результаті визнання принаймні одного факту порушення, поки що становить приблизно 650. По всіх цих справах, розглянутих Європейським судом з прав людини, були порушені права і свободи громадян.

Аналіз справ, по яких Європейський суд з прав людини встановив порушення прав і свобод громадян України, дає підставу зробити висновок, що ці порушення зроблені суддями національних судів умисне, з якихось особистих інтересів. Тому вважаю, що для успішної і реальної боротьби з корупцією у нашій державі слід прийняти абсолютно конкретні норми Закону, які не давали б можливості кому-небудь по своєму трактувати ці закони. Одна з таких норм повинна зобов'язувати прокуратуру порушувати кримінальну справу проти судді після того, коли Європейський суд з прав людини встановив порушення прав і свобод громадянина України.

Порушення кримінальних справ цих категорій повинне кваліфікуватися по ч. 3 ст. 364 КК України «Зловживання владою або службовим становищем» без яких-небудь обмовок або виключень. З цією метою необхідне ч. 1 ст. 364, після слів «або інтересам юридичних осіб» доповнити наступними словами «а також встановлення Європейським судом з прав людини порушення прав і свобод громадянина України».

Якщо буде прийнятий такого роду Закон, то без сумніву, порушень прав і свобод, які є в даний час в Україні, стане значно менше.